

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060302

DOM
2019-05-16
Stockholm

Mål nr
F 6933-18

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2018-06-20 i mål nr F 3476-18,
se bilaga A

PARTER

Klagande

T H

Motpart

1. A-C E

2. S E

3. I Ö

4. P Ö

5. T Ö

SAKEN

Avstyckning från X i Norrtälje kommun
(Lantmäterimyndighetens ärendenr AB18103)

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 1490840

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax
08-561 675 59

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

T H har yrkat att mark- och miljööverdomstolen ska upphäva Lantmäteriets beslut om fastighetsbestämning.

A-C E, S E, I Ö, P Ö och T Ö har motsatt sig att mark- och miljödomstolens dom ändras.

Mark- och miljööverdomstolen har i beslut den 13 september 2018 gett prövningstillstånd såvitt avser frågan om fastighetsbestämning avseende del av gränsen mellan fastigheten X och T Hs fastighet Y (punkten två i mark- och miljödomstolens domslut). Efter en i anslutning till fastighetsbestämningen genomförd avstyckning från förstnämnda fastighet motsvarar den delen gränsen mellan T Hs fastighet och fastigheten Z som ägs av motparterna.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

T H har här framfört kritik mot förrättningen och hur den har handlagts samt anfört bl.a. följande:

Fastigheten Y bildades vid hemmansklyvning år 1879. Klyvningen rapporterades till dåvarande lantmäteriet utan kartor med angivna gränser. Hans farfar köpte fastigheten år 1925 och gick runt hela fastigheten tillsammans med tidigare ägare och gjorde anteckningar som varje generation har följt och värnat sedan dess. Som fastighetens nuvarande ägare är det endast han som känner till fastighetens gränser och brytpunkter. Inför den aktuella förrättningen stakade han med hjälp av en vän ut fastighetens rätta gräns och markerade den med pinnar. Ingen av de beslutade gränspunkterna överensstämmer med denna. Han har inte godkänt gränsens nu bestämda läge. Det har tidigare funnits ett staket på fastigheten som utvisat var gränsen går. För några år sedan fann han två jordankare där staketsgrinden stått. Man har aldrig

kunnat hitta någon karta eller annat dokument som anger gränserna för Y hos Lantmäteriet.

A-C E, S E, I Ö, P Ö och T Ö har anfört i huvudsak följande:

De har aldrig haft kännedom om några nedtecknade eller muntligen framställda gränser, utöver de som finns dokumenterade på karta och i kommentarer vid klyvningstillfällena åren 1879 och 1921. De kan inte se annat än att dessa gäller och har ingen invändning mot den genomförda förrättningen.

UTREDNINGEN I ÖVRIGT I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Mark- och miljööverdomstolen har begärt att förrättningslantmätaren i ärendet ska inkomma med ett yttrande där det ska framgå hur gränsen som berör Y har fastställts.

Förrättningslantmätaren har anfört i huvudsak följande:

Gränsen som bestämts tillkom i en hemmansklyvning år 1879. År 1923 gjordes sedan en hemmansklyvning av fastigheten Å. I samband med detta redovisades de då återfunna råstenarna i gränsen mellan Å och Y. Mått för gränserna finns både på kartan och i en beskrivning av rågångarna på sida 15. Därefter har inget mer hänt med den bestämda gränsen.

Innan sammanträdet påbörjades söktes gamla markeringar med ledning av tidigare kartmaterial. De råstenar som återfanns i fält är punkterna 3205, 3206 och 3208. Måtten mellan stenarna stämde bra mot kartmaterialet. Markeringen 3206 tillkom vid en hemmansklyvning från år 1925 (01-BLI-301) då fastigheterna Ä och X bildades. Akten anger att det ska vara 35,5 m mellan punkterna 3205-3206 och inmätt avstånd är 35,59 m. Gränspunkterna 3205 och 3208 tillkom vid hemmansklyvningen år 1923 (01-BLI-292). Enligt den akten ska avståndet mellan 3205 och 3208 vara 56 m och det inmätta avståndet är 56,00 m. Avståndet mellan gränspunkt 3206-3208 bör

därför vara 20,5 m och det inmätta avståndet är 20,41 m. 3208 står i änden av en stenmur. Stenmurens mitt mättes in grovt med GPS, noggrannhet på ca 1 m. I ungefär samma riktning som stenmuren, på vissa delar av sträckan ner mot punkt 58, går ett grunt dike. Det viker av vid punkten 58. Vid punkten 58 ligger även en sten vid sidan av diket som skulle kunna tolkas som en vält/något flyttad råsten. Måttet från råstenen 3208 till denna punkt är 66,6 m. Det stämmer mot måtten enligt karta och beskrivning i akt 01-BLI-292 ($89,6 - 23 = 66,6$).

Vid sammanträdet påvisades de återfunna stenarna och muren. Gränsen bedömdes gå i/vid muren och det förklarades att en ny punkt, 3209, skulle sättas som omarkerad i muren. Vid punkten 58 hade ägaren till Y stakat ut en egen punkt med träkäpp, 3207, där han menade att gränsen gick. Punkten 3207 avviker med ca 3 meter från linjen 3208-58. Sakägarna kom överens att bestämma till den punkten i stället för 58. Gränsen mellan 3208 och 3209 drogs dock fortfarande i riktning med linjen 58-3208 och har lett till att den bestämda gränsen gör en liten knäck på 0,5 m vid 3208.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Mark- och miljööverdomstolen finner inte skäl att ifrågasätta den nu aktuella fastighetsbestämningens riktighet. Det som T H har anfört om handläggningen av ärendet utgör inte skäl för att upphäva Lantmäteriets beslut.

Vid dessa bedömningar ska överklagandet avslås.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Per Sundberg, Birgitta Bylund Uddenfeldt och Lars Olsson, referent, samt tekniska rådet Karina Liljeroos.

Föredragande har varit Miranda Lymeus.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2018-06-20
meddelad i
Nacka strand

Mål nr F 3476-18

KLAGANDE

T H

Y i Norrtälje kommun

ÖVERKLAGAT BESLUT

Lantmäteriets beslut den 4 maj 2018 i ärende nr AB18103

SAKEN

Avstyckning från X i Norrtälje kommun

DOMSLUT

1. Mark- och miljödomstolen avvisar överklagandet i den del det avser punkt 3211.
  2. Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet i övrigt.
-

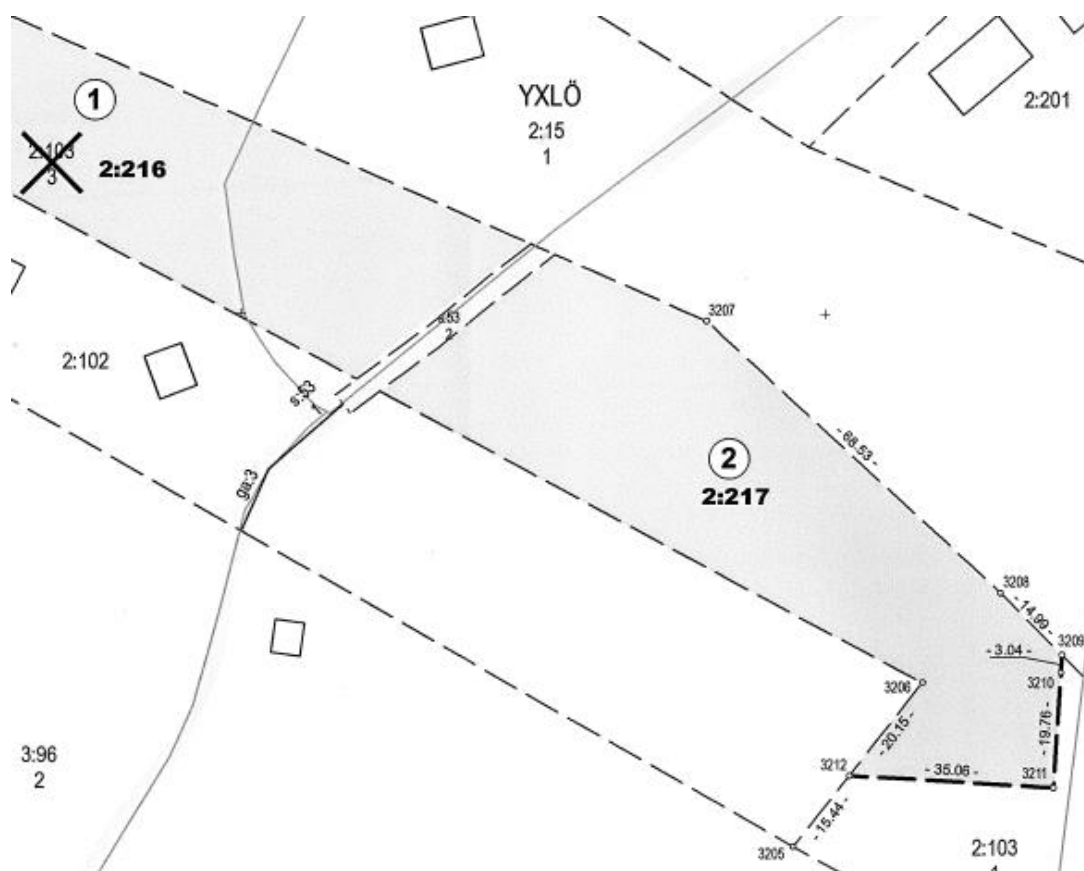
Dok.Id 545607

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1104 131 26 Nacka strand	Augustendalsvägen 20	08-561 656 40 E-post: mmd.nacka.avdelning4@dom.se www.nackatingsratt.domstol.se	08-561 657 99	måndag – fredag 08:00–16:30

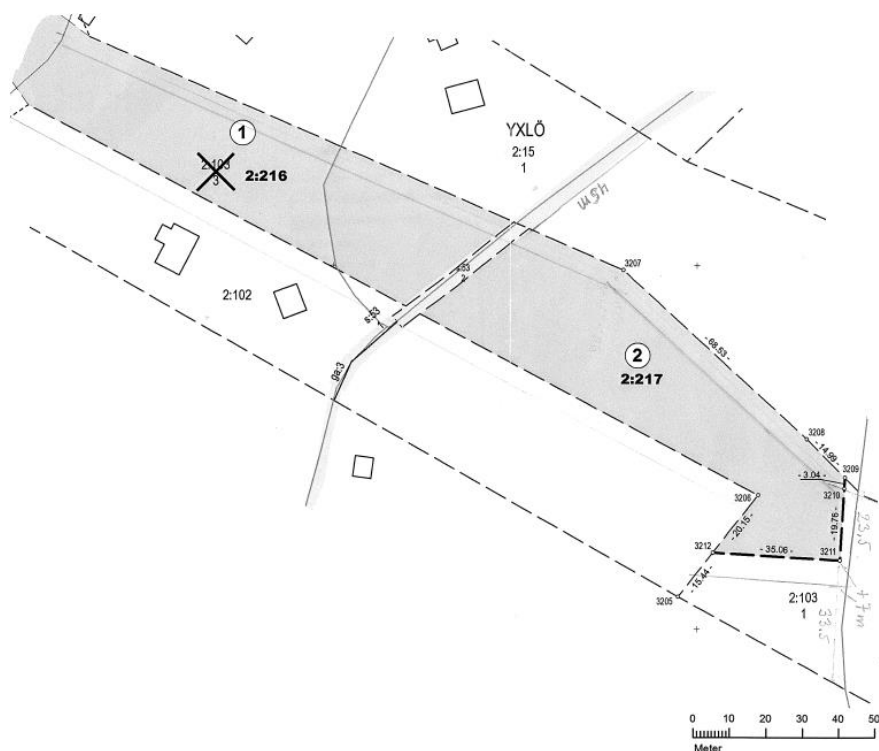
BAKGRUND

Lantmäteriet, LM, avslutade den 4 maj 2018 en förrättning i vilken avstyckades två lotter från X i Norrtälje kommun. För att möjliggöra denna avstyckning hade LM bedömt det nödvändigt att i samma förrättning vidta en fastighetsbestämning avseende del av stamfastighetens gräns mot Y. LM fastslog därvid att gränsen går 3207-3208-3209.

YRKANDEN M.M.

Ägaren av Y, T H, har överklagat fastighetsbestämmnings-beslutet och gjort gällande att punkterna 3211-3209-3207 är felaktigt placerade i beslutet. Han har yrkat att mark- och miljödomstolen ska ändra fastighetsbestäm-ningsbeslutet så att denna gränssträcka istället går enligt hans redovisning med pennstreck på förrättningskartan nedan. Han har också påpekat att avstycknings-lotternas gränser även i övrigt på förrättningskartan felaktigt har redovisats inne på hans fastighet.

UTVECKLING AV TALAN

Till stöd för sitt överklagande har T H anfört bl.a. följande.

Punkterna 3211-3209-3207 är felaktiga och innebär en avsevärd minskning, omfattande flera tusen kvadratmeter, av fastigheten Y. Punkten 3211 har förskjutits flera meter åt nordost/norr. Därtill har linjen/sträckan mellan punkt 3211 och 3209 utökats att omfatta ca 23,5 meter istället för ca 20 meter som uppgivits i underlagskartan som rekvirerats inför mötet.

DOMSKÄL

Med stöd av 16 kap. 8 § första stycket fastighetsbildningslagen (1970:988), FBL, avgör mark- och miljödomstolen målet utan att hålla sammanträde.

Punkt 3211 är en vid förrättningen nybildad punkt i gränsen mellan stamfastigheten X och den ena avstyckningslotten. Dess placering berör inte gränsen till Y. T H har således inte talerätt i fråga om var denna punkt valts att bli placerad. Hans talan ska därför avvisas i den del den berör punkt 3211.

Beträffande den gräns som avses i det fastighetsbestämningsbeslut, vilket Y är berörd av, dvs. 3207-3208-3209, har mark- och miljödomstolen jämfört med förrättningskartan från laga skiftet år 1879 (akt Blidö 74) och funnit god överensstämmelse med LM:s beslut om nämnda tre punkter i och med att det är utifrån rimlig mätnoggrannhet samma mått mellan respektive av dessa punkter på gränsen mellan Y och hittillsvarande X å ena sedan och en punkt rätvinkligt mätt från nämnda gräns till Y:s östra gräns respektive till Y:s västra gräns. Mark- och miljödomstolen kan således konstatera att det i LM:s fastighetsbestämningsbeslut inte föreligger några sådana fel som T H påstår. Hans överklagande ska därför avslås.

Domstolen noterar att den karta som T H bifogat sitt överklagande med anmärkningar om underlig skala, uppenbarligen förminskats något (vid överföring med skanning/mejl/fax/kopiator el.dyl.) från den angivna skalan 1:1000. Alla längdmått på kartan inklusive angiven måttstock har således fått mindre skala än 1:1000. Endast genom att mäta måttstocken, som ju förminskats i samma mån som själva kartan, kan man räkna ut vilken skala denna registerkarta har. Till yttermera visso är det endast en registerkarta, vilket innebär att gränsernas lägen endast är schematiskt angivna. Gränsernas lägen kan på en registerkarta vara felaktiga upp till tiotals meter. Det är ju bara en översikt tillhörig fastighetsregistret för att hitta fastigheter och ingen rättskälla för var gränserna går. För att ta reda på rätt läge av gräns är det, i avsaknad på orubbade gränsmarkeringar på marken, i princip endast förrättningskartan från det senaste tillfälle aktuell då gräns berördes av beslut, som har rättslig betydelse. Detta står för övrigt angivet nedtill på varje

utskrift från registerkartan, så även på den karta T H bifogat sitt överklagande. I detta fall är det endast den karta från laga skiftet år 1879 (akt Blidö 74), vilken har betydelse för avgörandet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 427).

Överklagande senast den 11 juli 2018.

Bjarne Karlsson

Björn Rossipal

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Bjarne Karlsson, ordförande, och tekniska rådet Björn Rossipal.